

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőséghez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Vízmosáskötő rözsegátak. (Rozsnyay Károly.)

Huszonötévi Karsztfelerdősítés Krajnában.

Az üregi nyúl és az erdő. (Szlávik Nándor.)

Útmutatás első segély nyújtásához az állatorvos megérkezéig szerencsétlenség vagy hirtelen megbetegedés esetén. (Dr. Kukuljevič József.)

Gazdasági tanácsadó: A száraz és zöld lóhere, mint baromfitakarmány. (bl.) — A japán nyúl. — Néhány élelmi czikk konzerválása jég nélkül.

Különfélék: Az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége. — Madárvédelem. — A világitás története. — Puskaesővek feketére fényezése. — Az állatok időjós ösztöne.

Hivatalos közlemények: Hirdetmény az 1913. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Az első látogatás. (Zsoldos László.)

Vízmosáskötő rözse-gátak.

Irta: *Rozsnyay Károly.*

A miskolci kulturmérnöki hivatal területén évek óta folyamatban van 12—15 község határában vízmosáskötési munkálat rözse-gátakkal.

Ezen egyszerű kivitelben, de szilárdan épített rözse-gátak (rözsefonások) szerkezete több évi tapasztalat után a következőkben állapított meg:

Alaprajzi elrendezésük parabolikus ív alakú, kisebbeknél 50, nagyobbaknál 100 centiméterrel a hegy felé domborulva.

Hosszmetszet szerint szintén a hegy felé hajlik 1:10 ferdeséggel, vagyis a keresztgát nem függélyes, hanem hátrafelé hajlik.

Keresztmetszeti irányban a vízmosásra merőlegesen mérve, koronájuk teknőalakú (szintén parabolikus ív) s a szárnyak oly mértékben köttetnek a partokba, hogy azok az árvízszíne felett legalább 50 centiméterrel magasabbak legyenek.

Ezen elrendezés következtében a csapadékvizek mindig a rözse-gát közepén folynak és azt meg nem kerülhetik.

A rözse-gátak hossza 5—10 méter.

Földfeletti részük nem lehet magasabb 40—50 centiméternél, míg a földbevert karók mérete a föld alatt 60—70 cm., mely méret a partok (szárnyak) felé fokozatosan elfogy, a karók hossza tehát 100—120 cm. A szárnyak már a talaj színével egyezőek, tehát egészen a földbe veretnek. Ezeknek hossza 80—100 cm.

A karók egymástóli távolsága 40—50 cm., vastagságuk 8—10 cm.

Ha a talaj kemény, akkor vas-, vagy megvasalt rúd-al a karók számára lyukak készítendőek.

Maga a fonás a szokott módon történik, de a talajba mélyítve 15—25 cm. mélyen.

Mindkét szárny jobbról és balról alul támasztó karókkal erősítettik meg és ezek a rözse-gát testéhez 3 milliméteres kétszer lágyított aczélsodronnyal erősítetnek, de a rözsefonás koronája is dróttal köttetik le.

Előágyazatul 25—30 cm. átmérőjű rözsekolbász (faschina) használtatik, füles karókkal rögzítve, utóágyazatul pedig rözseágak alkalmaztatnak (rözseborítás, rözsepokrócz), rözsekolbászszal vagy 10 cm. átmérőjű keresztfával és füles karókkal megerősítve, lekötve. A rözseágak (utóágyazat) összeköttetésben vannak a rözsefonással (keresztgáttal), t. i. az egyes rözseágak betüzdeldelendők a rözsegát fonásának testébe. Az utóágyazat hossza 4—5 m.

A hegyfelőli oldalon a gát udvara földborítással látatik el, a szárnyak pedig gyeptégla-falazattal burkoltatnak (Kopfrasen és nem Deckrasen).

Építési anyagnak legalkalmasabb a fűz, ennek hiányában az éger vagy boróka s ha fűzkarók nem állanak rendelkezésre, akáczkarókat kell alkalmazni.

A gát udvarának földtöltése fűzdugványokkal látatik el, a vízmosás oldallejtői pedig akáczcsemetékkel ültettetnek be és mindaddig, míg meg nem erősödnek, hatóságilag megállapított legeltetési tilalom alatt vannak.

Készülnek rözsegátak (keresztgátak) egyszerű és ketős szerkezettel, ez utóbbiak rendszeren a vízmosás kezdős végpontján nyernek alkalmazást.

A gátak költsége meglehetősen változó és pedig folyó-méterenként 2—3—4 korona között, mert legtöbb vízmosás export-helyen van és az építési anyag sem található helyben.

Építés kezdetekor a gát helye előkészítendő, megtisztítandó és a 15—25 cm. mély alapgödör kiásandó.

Az itt vázlatosan ismertetett vízmosáskötő rőzse-gátak szerkezete oly szilárd, állékonysága oly biztos, hogy bármily zápor romboló hatását mérsékelik és annak ellenállanak a nélkül, hogy az alámosás vagy oldal-mosás veszélyeinek kitéve lennének, de a megadott méreteket a legszigorubbán be kell tartani, úgyszintén az elrendezésén sem szabad változtatni, mert ellenkező esetben oldal- és alámosások keletkeznek és több kárt okoz a rőzse-gát mint hasznot.

Ezen vízmosáskötő keresztgátak (fenékgátak) czélja és feladata a vízmosás fejlődését megakasztani, a csemeteültetésnek mindaddig védelmet nyújtani, a míg végleg meg nem erősödnek, tehát 5—6 éven át.

A gátak egymástóli távolságát a vízmosásosgödör fenékesése adja meg, mert minél nagyobb az esés, annál sűrűbben kell azokat építeni s ezen méret 10—20—30 méter között váltakozik.

Egy vízmosás a mellékágakkal együtt egyszerre köntendő meg, t. i. egy évben és ugyanakkor ültetendők be akác-csemetékkal, mert ellenkező esetben a várt eredmény elmarad.

A mily jelentéktelennek látszik első pillanatra egy ilyen vízmosáskötő rőzsegát, ép oly körültekintést igényel annak szerkezete és gondos kivitel annak építése, de végeredményben sokkal nagyobb haszonnal jár a talajmegkötés nemcsak magukban a vízmosásos kopár helyeken, hanem a völgyekben is, mert a befásítással a hasznavehetetlen terület hasznossá válik, a völgyben pedig a kártékony hordalék-képződés és lerakódás megszűnik, tehát kettős czélt szolgál.

Ez az oka annak, hogy hordalékos természetű vízfolyások medrei mindaddig ki nem tisztíthatók, illetve nem szabályozhatók, a míg a talajkötési munkálatok be nem fejeztetnek.

Most, hogy a földművelésügyi miniszter úr intézkedése folytán országszerte megkezdődtek minden vonalon a talajkötések és fásítások, időszerűnek tartottam ezt a rövid leírást közzétenni, mert azok becses tapasztalati adatok leszűrődött eredményei és nem mellékes a vízmosáskötő rőzse-gát szerkezete és elrendezése, mert többet ér egy jól épített keresztgát sok gyenge, alkotásnál.

Huszonötévi Karsztfelerdősítés Krajnában.

E czímen ismerteti Rubbia K. a krajnai hercegség területén működő karsztfelerdősítési bizottság 1886—1911. évi működéséről szóló jelentését. Az ottani karsztfelerdősítési munkálatokat egy erre vonatkozó külön törvény alapján a nevezett bizottság 1886 október 11-én kezdte meg. Az adelsbergi és loituki kerületekben túlnyomó részben karsztmészkes, kisebb részben karszthomokkőves talajon 63,346·81 ha legelő és terméketlen terület tekinthető a Karszthoz tartozónak. Az üzemnyilvántartás szerint volt 1911. év végén felerdősítendő terület 3791·6573 ha Adelsbergben és 96·7103 ha Loitschban, vagyis együttvéve 3888·3676 ha, ebből felerdősített 2909·9746 ha, marad még felerdősítendő 978·3930 ha. A felerdősítendő 3888·3676 ha-ból közbirtokossági tulajdon 2776·9132 ha, községi tulajdon 8·7142 ha, magántulajdon 1099·2708 ha, kisajátított terület 3·4694 ha, egészen tehát a fenti 3888·3676 ha.

A felerdősítés költségei voltak, és pedig:

	1000 csemete elültetésének		1 ha beültetésének	
	költség-határai	átlag-költsége	költség-határai	átlag-költsége
k o r o n á k b a n				
Tisztán munkában	5·78—10·44	7·86	51·56—105·19	77·13
Mindent beleértve	7·25—12·01	9·51	64·65—122·29	93·20
	1000 csemete kiegészítő elültetésének		1 ha-on való után-pótlásnak	
	költség-határai	átlagos költsége	költség-határai	átlagos költsége
k o r o n á k b a n				
Tisztán munkában	5·29—10·94	7·40	—	—
Mindent beleértve	6·92—12·48	9·32	—	34·75

TÁRCZA.

Az első látogatás.

Irta: Zsoldos László.

Özvegy Sudárnának volt egy szemrevaló tizenhatéves lánya, meg egy régi-régi nehéz, fekete selyemruhája. Ezt a ruhát még a megboldogult nagyanyjától örökölte, a kinek az Isten még sokkalta jobb sort jutott volt, mint neki. A nagyanyjáról először az anyjára szállt a ruha, hanem az csupán kegyeletből őrizte meg, hordani azonban sohasem hordta, mivel azóta már merőben más divatok járták, s így a selyemöltözék még mindig meglehetősen ép és szép állapotban maradt végre örökül özvegy Sudárnéra. Az özvegy azonban igen szegényes viszonyok közt éldegélt és ha hivalkodó természetű lett volna, hát e miatt bátran magára vehette volna bizonyos ünnepies alkalmakkor a suhogó ruhát, akármilyen ó-divatú volt is a szabása, azért bi-

zony az ő ismerősei körében senkinek sem volt ilyen finom, nehéz selyem toalettje. Csakhogy az özvegy igénytelen, szerény asszony volt és ennek következtében sohasem vette magára a diszes holmit. Hanem jól be-naftalinozta, ott lógatta érintetlenül a szekrényében, s beérte azzal, hogy ha szekrénynyitáskor rá-rávetett egy pillantást, hát halkán felsóhajtsa, hogy:

— Szegény anyám!

Vagy:

— Szegény nagymama!

Így képviselte ez a nehéz selyem öltözék a családban immár a második nemzedéknél az egyszerű polgári kegyeletet, a melyik nem épített a temetőben kriptát, nem állít sírkövet, nem cziczomázza föl a szerettei sírját halottak napján az élők hiúságának a drága virágjaival, sőt még azt sem tudja megakadályozni, hogy a sírok harmincz esztendejének az elteltével a hatóság ne dobálja ki porladó helyükből az ócska csontokat; hanem e helyett szívós ragaszkodással tapad mindenhez, a mit a multakból megőrzött a számukra az idő.

Ezek az adatok 2657·06 ha-ra vonatkoznak, amely területen el lett ültetve 26.043,270 drb csemete, utánpótlásra felhasználtatott 18.492,440 drb csemete, időszaki ültetésekre felhasználtatott 1.176,017 drb csemete, vagyis egészben felhasználtatott 45.710,727 drb csemete. El lett vetve azonkívül 3234·5 kg erdei mag.

A 45.710,727 drb csemetemennyiségből 44.180,577 (96·6%) a tartományi, illetve állami csemetekertekből, bizonyos ingyen adott részt kivéve, 1·01 K ezer darabonkénti névleges árban, 545,650 drb a bizottság csemetekertjeiből, 984,500 drb pedig magáncsemetekertekből került ki. Utóbbiak átlagos ára ezrenként 1·16 korona volt.

A 655,317·82 K előirányzott, illetve 653,404·94 K tényleges költségből viselt az állam 75%-ot, a tartomány 13·2%-ot, egyéb érdekeltek 4·2%-ot, míg a fennmaradó 7·2% egyéb kiadásra esik. A költségekből a felerdősítésre, azt magában véve, 68%, ha pedig ahhoz a csemetekerti és védelmi intézkedések költségeit is hozzávesszük, 72·8% esett, 0·4% jut azonfelül területszerzésre, 14·8% őrzésre, 0·4% az üzemterv és nyilvántartásokra, 3·4% a bizottság és 2·2% a titkárság költségeire, 2·4% jutalmakra és 3·6% végül különböző kiadásokra.

Megemlítendő, hogy 96·12 ha-on tűz volt és pedig 58·20 ha-on vigyázatlanság vagy rosszakaratból, 16·54 ha-t a mozdonyok szikrája gyújtott meg, 21·38 ha-on pedig ismeretlen okból keletkezett tűz. Új tűzvédelmi vonal lett készítve 5943 m hosszúságban, helyre lett állítva 51,467 m, új támfalak készültek 37,305 m és ilyenek helyreállítása történt 5931 m hosszúságban, azonkívül 2079 m sodronykerítés lett felállítva.

Ami az alkalmazott fanemeket illeti, a tapasztalat fényesen beigazolta a fekete fenyőnek (*Pinus austriaca*) a felerdősítés céljaira való kiválóságát, miért is ez a fanem 91·6% arányban foglal ott helyet. Egyes maga-

sabb és kitettebb helyeken a korzikai *Pinus laricio* bizonyult alkalmasnak, 600 m tengerszínalatti védett s jó talaju helyeken a 4·4% arányban ültetett jegenyefenyő (*Abies pectinata*) és a 0·73% arányban ültetett erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) szintén kedvezően tenyészik, ellenben a vörös fenyővel (*Pinus larix*), annak egyik japán válfajával, továbbá a sima fenyővel (*Pinus strobus*) és a *Pinus Banksianával* végzett kísérletek nem vezettek kedvező eredményre. A lombos fák közül a tölgy, kőris, szil, hárs, éger czélszerűen alkalmazhatók akkor, ha a tülevelűek a szükséges tenyészeti előfeltételeket már megalkották.

Hogy a felerdősítés biztosabb és nagyobb hasznot hajtó legyen, a bizottság javaslata fekszik az osztrák cs. kir. földművelésügyi minisztérium előtt a karszt-felerdősítési törvény reformálása és korszerűsítése iránt.

(A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Az üregi nyúl és az erdő.

Irta: Szilágyi Nándor ny. főerdész.

Ott, a hol az erdő talaja száraz márgás vagy kövecses agyag, a mely a vizet nem bocsátja át s így nem nagyon nedves, a legjobb alkalma van az üregi nyúlnak arra, hogy tanyáját felüsse. Ha az ilyen területen sarjerdő áll, melyben sok a cserje (kókény, galagonya, fagyal stb.), akkor ott pompás oltalmat és rejtekhelyet is talál az üregi nyúl.

Ilyen helyeken, a legszorgalmasabb vadászás, valamint a felállított csapdák és egyéb fogó eszközök dacára, különösen ha a szomszédos vadászterületek védelem alatt állanak, az üregi nyúl oly nagy mértékben elszaporodik, hogy nemcsak a mezőgazdasági terményekben okoz mérhetlen károkat, hanem sok kárt tesz a fiatal erdőben is a kéregrágással.

— Érted, leányom, majd az első látogatásaidat.

Berta duzzogott, hogy ha egyszer férjnél lesz, akkor már nem lesz neki szüksége az ósdi öltözékre, mert akkor vesz neki az ura újat. Hanem hát az öregasszony hajthatatlan maradt. Hiába kérte tőle százszor is a ruhát, Sudárné válasza mindig csak ez volt:

— Nem, nem; azt már én látogatóruhának szántam neked, Berta. Tudod, majd az első látogatásaidra...

A varrókisasszony dult-fult, czivakodott, sirt, de hiába: az anyja nem adta oda neki a ruhát. Sőt, a mikor másfél esztendő múlva tüdőgyulladásban meghalt, még akkor is, a halálos ágyán is (ki tudja, talán valami lázas látomása volt szegény öregasszonynak?) az volt az utolsó szava a mellette térdeplő leányhoz:

— A selyemruha, Berta... az első látogatásra...

Sudárné meghalt és Berta magára maradt a csöpp lakásban. Most már az övé volt a ruha (más örökség nem is igen maradt rá az édesanyjától) és csinálhatott vele, a mit akart.

S mostan, csudálatos dolog, nem meri hozzányulni.

A mikor azonban a szemrevaló Sudár Berta (igy hívták a leányt) fölcseperedett, a selyemruha körül nagy háborúság támadt. Bertának tudniillik sehogy sem fért a fejébe, hogy miért kell örökké a szekrényben őrizni a drága öltözéket, holott át is lehetne alakíttatni és egyre azért nyúzta az anyját, hogy adja neki a toalettet, ő majd (hiszen varrólány volt a lelkem) divatos szabást ad neki és abban fog sétálni vasárnap délutánonként a Városligetben.

Az özvegynek azonban más tervei voltak. Semmi áron sem akart beleegyezni, hogy a süldő leány már most széttrancsirozza az öreganya ünneplőjét és makacsul kijelentette Bertának, hogy nem adja neki előbb az öltözetet, csak ha majd férjhez megy valami tisztes emberhez.

— Akkor, — úgymond, — neked adom a ruhát. Berta, és ha úgyesen át tudod alakítani, akkor majd ebben teheted meg, ha akarod, az uraddal az első látogatásaidat.

Gyöngéden megczirógatta a lányka esinos, halovány orcáját, mialatt anyai jövőbe-látással ismételtette:

Az erdőben a kéregrágás télen át egészen tavaszig szünet nélkül tart s a bükköt, a melyet mint tűzifát jól fizetnek, legtöbb helyen teljesen kiöli, de nem kíméli a tölgyet sem.

Így sok fánál ha a lerágott kéreg helye nem tulajdonságos, a seb beforr, ha azonban az éles fogak a fa testét egészen körülrágták, akkor a fa természetesen elpusztul.

Az így okozott kár pénzbeli értékét pontosan megállapítani vajmi nehéz, mert ilyen esetekben nemcsak az elpusztított fácska jelenlegi értékét kell számításba venni, hanem azt a növedék- és értékvesztést is, a mely az erdő vágási korában fog bennünket érni.

Különösen nagy kárt okoznak az üregi nyulak a fiatal ültetvényekben, a melyeket csupa játékból és időtöltésből is lerágnak. Legtöbbet szenvednek ebben a tekintetben a fenyőcsemeték, melyeknek rügyeit is lerágnak, gyökereiket kapargálásuk által szabaddá teszik, minek következtében azok kivesznek.

A csemetéknek tövissel, galyakkal való körülkötése, vagy az ültetvényeknek bekerítése nem sokat ér. Ezért több helyütt teljesen fel is hagytak az erdősítési kísérletekkel.

Egy módon lehetne ugyan az üregi nyulak kártételei ellen védekezni és erdőt nevelni, úgy tudniillik, hogy idősebb 4—6 éves csemetéket, suhángokat ültetünk s azok mindegyikét külön-külön, vagy pedig az egész beültetett területet megfelelő magasságú és különösen laza, homokos talajon jó mélyen a földbe sülyesztett sodronyhálával bekerítjük, csak hogy ez olyan költséges, a mit az erdő egyáltalán el nem bír s legfeljebb csak parkok telepítésénél szolgálhat védelmül.

Hazánkban különösen Sopronmegyében, főleg a gróf Széchényi-féle czenki uradalomban annyira elszaporodtak az üregi nyulak, hogy valóságos Isten-csapásává lettek, mert egész erdőrészeket tettek és tesznek tönkre folytonos aknamunkájukkal, a fák gyökerei közt vájva ki üregeiket, odujaikat s a gyökerek elrágása és kiszáritása által.

Hát még minő kárt okoz az estszürkületkor odvából kijövő üregi nyúlcsapat, a mikor elmegy seregestől élelmet keresni a szántóföldekre, a vetésekre, hogy a gazdáknak véresverejtekkel megdolgozott s szép reményekre jogosító és egész évre való terméskészletét egyetlen éjjel teljesen tönkresilányítsa. Az üregi nyúl kipusztítása teljes lehetetlen, mert a föld alatt lakik, odujának számtalan ki- és bejárata van, azonfelül roppant szapora állat és villámgyors futású.

Számtalan és számokkal ki sem fejezhető az a kár és kártérítési összeg, a melyet üregi nyulak okoznak és értük kártételéért évenként kifizetnek.

Sokan kérdezősködtek nálam, hogy hol kaphatnak üregi nyúl tenyészanyagot, hihetőleg azért, mert a közönséges erdei és mezei nyúl területeiken kipusztult, de mert sportszenvédélyüknek hódolni akartak, üregi nyúlal kivánták azt pótolni. Én megírtam az érdeklődőknek a beszerzési forrást, de egyben figyelmeztettem is, hogy milyen az üregi nyúl természetrajza, életmódja és szokásai, sőt vázoltam azt is, hogy pár év alatt vagyont költhet majd a telepítő kártérítés fejében, mert ezeket betelepíteni könnyebb, mint kiirtani, mert sem a kénfüstölés, sem a csapda nem sokat ér.

Utmutatás első segély nyújtásához az állatorvos megérkeztéig szerencsétlenség vagy hirtelen megbetegedés esetén.

(Folytatás.)

Ajulás: A beteget bő alomra fektetjük, úgy, hogy a feje lefelé legyen. Bőrét dörzsöléssel, csutakolással izgatjuk. Azután 1—2 percenként felváltva meleg és hideg borogatást adunk, ecetet, kámfort vagy más erős szagú anyagot szagoltatunk és ugyanezen erős anyagokkal a mellet és gyomortáját dörzsöljük, a szív felé terelve a vérkeringést.

Ellési bémulás, ellési lúz: Tünetei nagyfokú gyenge-

Ott lógott a nehéz selyem öltözék, a redői egymásra simultak és ha Berta olykor ki-kinyitotta a szekrényajtót, hát a ruha mintha valósággal ránézett volna a fekete fényével és tompaszínű árnyvonalaival. A varrólány szinte idegessé lett tőle, a hogy megpillantotta és sietve csukta rá a fényezett rozoga ajtót, hogy ne lássa s ne csengjen a fülébe ebben a rideg, üres szobában a haldokló utolsó hördülése, hogy:

— A selyemruha, Berta... az első látogatásra...

— Ki venne el engem, — jajdult föl magában, — hogy látogató ruhára lehetne szükségem?

Ígaza volt, összetakolt, szerény gyászruhájában lesütött szemmel ment az utcán a varróműhelybe, meg onnan haza, az elhagyatott lakásba; már szépen kifejlődött, a gyász is jól illett a halvány arcához, hát hol itt, hol amott, de mindig akadt valami férfi, a ki utána fordult, utána sietett, vagy éppen meg is szólította:

— Hová siet úgy, kicsikém?

— Kit gyászol?

— Haragszik, nagysád, hogy válaszra sem méltat? ilyen s hasonló szavakat egy idő óta eleget volt alkalma hallania, kivált este hazamenet, az utcán. Hanem a rozoga szekrényben, — óh tudta, tudta! — ott lógott a régi, nehéz selyemruha, a mit még a szép-anya varratott magának, s a melyiknek a fénylő fekete selyemrostjai között ott volt beitatódva az anyja végső akarata, hogy:

— ... az első látogatásra...

Ez a mondás, ez a kabala, ez a varázsige belecsendült Berta fülébe mindannyiszor, valahányszor csak férfilépteket hallott kopogni a háta mögött az utcán, a kövezeten.

— Az első látogatásra, anyám, — felelgetett vissza ilyenkor gondolatban a füle csengésének, — első látogatásra veszem fel a ruhádat, anyám.

És ment, kopogott néma büszkeséggel a magas cipő-sarkával a férfiak előtt és férfiak mellett, mert erőt és bátorságot sugárzott beléje hazulról a szekrényből az a fénylő, fekete selyem-toalett.

ség, tompultság, eszméletlenség. Száraz, bő almot adunk és az állatot mellsontjára fektetjük, fejét oldalt és hátrafelé hajtjuk és a mellkashoz támasztjuk. Arra azonban ügyelünk, hogy a tőgyét nyomás ne érje. Azt semmi esetre sem szabad túrnunk, hogy a beteg hosszan elnyult testtel oldalt feküdjék, mert ilyen esetben könnyen jut a gyomortartalom a bázrsingba és innen a tüdőbe, ez pedig üszkös tüdőgyuladást okoz. Az állatorvos megérkezéig többször kifejjük a tőgyet, esetleg három óránként langyos szappanos, vizes beöntést adhatunk a végbélbe.

Felfújódás: Hidegvizes beöntést adunk a végbélbe, a beteget jártatjuk, aztán erősen lecsutakoljuk s hasára hideg borogatást rakunk. A bendőtáját hideg vízzel öntözgetjük. Ha nem mutatkozik javulás, akkor az állat előrészt magasra állítjuk, fejét egyenesen előre nyújtjuk, szájába teszszük a szájfeszítő fát és annak a nyílásán keresztül vezetjük a beolajozott bázrsingszondát és a nyelv mentén lassú, gyengéd nyomással betoljuk a gyomorba. Azután kihúzzuk belőle a vékony fa- vagy fémpálczát, mire a bendőben felgyülemlt gázok a szondán át távoznak. Esetleg túlterhelés esetén ételrészek is előtűnnek. Ha a szonda bevezetésekor az állat köhögne vagy fulladozna, nyomban kivesszük a szondát, mert ez annak a jele, hogy az a bázrsingba jutott. Kis idő múlva a szondát a nyelv mentén ismét bevezetjük. Végső esetben a trokározáshoz fordulunk. A baloldali horpasz közepén előre és befelé beszúrjuk a trokárt, a tört kihúzzuk, a tokot benne hagyjuk és rögzítjük, mert a gázok ezen át távoznak.

Görccsök: a) *Bélgörcs.* Bélgörcs esetén meleg kamillateát adunk belsőleg és beöntés alakjában. Böven almozunk és a szomszédos állatokat elkötjük. — b) *Szív-görcs.* Szív-görcsnél, ha csak lehet, még télen is kivisszük az állatot a szabadba, böven almozunk alája és szíve táján hideg vagy jeges borogatást rakunk.

Hányás: Kutyanál, macskánál, sertésnél jelenték-

telen, szarvasmarhánál súlyosabb megbetegedés jele. Lónál bélesavarodás vagy gyomorrepedés, tehát halálos betegség tünete. Szarvasmarhák hasát kámforos szeszszel dörzsölgetjük és jeget nyeletünk vele. Ugyanígy járunk el a kisebb állatoknál is, ha nagyon gyakran hánynak.

Kólika: Okvetlen állatorvost kell hívni, mert a kólikának többféle oka van. Ha az állat még tud járni, akkor vagy okkal-móddal meglovagoljuk lépésben és ügetve, vagy pedig megjáratjuk. Végbélbe gyengén sós állott vízzel beöntést adunk, azután meglocsoljuk az állat testét borszeszszel vagy kámforos spirituszszal, szárazra csutakoljuk, újra meglocsoljuk és ismét szárazra csutakoljuk; többszöri locsolgatás és csutakolás után Priznitz-borogatást alkalmazunk. Zsákokat vagy lepedőt állott vízbe mártunk, az állat hasára teszszük, száraz pokróczot kötünk föléje, végül pedig betakarjuk a lovat; két-három óra multán a borogatást kieseréljük.

Láz: Mindig valamely betegség tünete, ezért okvetlen állatorvost kell hívni. A lázas állat levert, bágyadt, nincs étvágya, szőre borzas, fülei és végtagjai hidegek, teste ellenben a rendesnél melegebb. A tejelő állatok sokkal kevesebb tejet adnak a rendesnél. Ilyen esetben hőmérőzni kell. A hőmérőt lerázzuk, vazelinnel bekentjük és az állat végbélbe helyezzük. A hőmérőt legalább öt perczig hagyjuk a végbélben. Nem minden állatfajta rendes hőmérséklete egyforma. A végbélben mérve a

ló hőmérséklete	37.5—38.5 C°
szarvasmarha hőmérséklete	38.0—38.5 C°
juh és sertés	39.0—40.0 C°
kutya	38.0—39.0 C°
macska	38.0—39.0 C°
madarak	41.0—42.5 C°

Ha tehát az állat hőmérséklete magasabb a rendesnél, 10—15 perczenként váltott hideg ruhákat rakjunk az állat fejére, mellére, illetve törzsére, végtagjait pedig dörzsölgessük kámforos szeszszel. De ismételjük, ezzel

És ki tudja, talán élete fogytáig tisztességes lány maradt volna az árva kis Berta, ha egy tavaszi estén (a mikor egy meglehetősen jól öltözött fiatalember egészen a kapuig kísérté és a nélkül, hogy a lány egy kukkot is felelt volna neki, folyton a szerelemről fecsegett neki) hazaérkezvén, a szekrény kinyitásakor minden látható külső ok nélkül egyszerre csak le nem szakadt volna a fogasról a kabalás selyemruha.

Történnek az életben néha ilyen babonás dolgok. Megáll az óra, a nélkül, hogy lejárt volna, magától kinyílik az ajtó, leesik az asztalról a tollszár s peczkesen megáll a padlón. Egyik halottat jelent, a másik vendéget, de ki tudta volna megfejteni a szekrény aljára leomlott selyemruhára meredő Bertának, hogy mit jelent, ha magától leesik a fogasról az ő jövődöbéli «látogató»-ja?

— Mindenestre azt, — motyogta magában a varrólány, — hogy sohasem megyek férjhez és így semmi értelme nincs, hogy erre a czélra tartogassam ezt a

ruhát. Ez a mai fiatalember különben is nagyon csinos és — most kitekintett a földszintes nyitott ablakon — mivel még mindig ott sétál a ház előtt, hát vessünk véget a komédiának.

Így motyogott magában és derékig kihajolván az ablakon, egy elhibázott fiatal élet egész fellobbanó hevével rámosolygott a gázlámpa világításban épp feléje forduló ifjú uraságra.

Aztán az ablak nemsokára becsukódott. Csak a szekrény alján sötétlett titokzatosan a leomlott régi selyemruha. Pedig a szekrényajtó is be volt csukva, hanem azért — vagy csak a szép kis Berta lázasan működő agyveleje képzelte talán? — a nehéz selyem redői mintha most lassan, egymásután megmozdultak volna és rejtelmesen suhogó hangon susogták volna ki feléje a szekrény, aljáról, hogy:

— Fölvehetsz már, Berta, fölvehetsz már, Berta... megtörtént az első látogatás...

csak enyhítjük az állat szenvedéseit, gyógyulást csakis az alpbetegség rendszeres kezelése hozhat, ezt pedig csak állatorvos rendelheti el.

Megfagyás: A fagyott állatot nem szabad meleg helyre vinni. Hideg helyen hóval vagy nagyon hideg vízbe mártott ruhával dörzsölgetjük. Később borszesz- vagy kámforszesz-dörzsölést alkalmazhatunk. Ha az állat eszméletlen, úgy mesterséges légzést alkalmazhatunk, mint a fulladásnál. Néha csak egyes testrészek fagnak el, pl. a fül vagy a szárnyas állatok taréja. A fagyott testrészen először hólyagok keletkeznek, azután elkékül, majd elfehéredik a bőr. Ebben a stádiumban még hideg dörzsöléssel megmenthetjük a testrészt; ha sebek keletkeznek a fagyott testrészekon, azokat úgy kezeljük, mint az égési sebeket. Ha azonban a fagyott testrész már egészen megfeketedett, tehát elfagyott, elüszkösödött, akkor már nem segíthetünk a fagyott részen, az menthetetlenül leesik. Ha azonban még megmenthető állapotban lévő fagyott testrész meleg helyre kerül, akkor az is leesik.

Mérgezesek, többfélék: a) *Maróanyagok* (erős savak és lúgok) a száj nyálkahártyáit is felmarják. Jó zsíros tejet, tiszta faolajat vagy tojásfehérjét itatunk. Hánytatót adni nem szabad, mert a kihányt anyag megint felmarja a bázsingot és a szájüreget. A sav okozta felmaródást gyenge szódabikarbonás, a lúg- okozta felmaródásokat gyenge eczetes vízzel mossuk meg, egyébként úgy kezeljük, mint az égési sebeket. — b) *Savmérgezésnél* kis adagokban szódabikarbonát, krétát vagy mészt vizet adunk a betegnek. — c) *Lúgmérgezésnél* gyenge eczetes vizet vagy citromlevet adagolunk kortyonként.

Növényi mérgezésnél csersavat, eczetet, kávé vagy Glauber-sót adunk.

Napszúrás: A beteget hűvös, árnyékos helyre kötjük, fejére, mellére hidegvizes borogatást rakunk, vagy hideg vízzel locsolgatjuk. Vizes bort, vagy erősen vizezett pálinkát itatunk, hogy a szervezet pótolhassa a hőségokozta nedv-veszteséget.

Patagyulladás: Tünete a hirtelen fellépő sántítás. A patkót leveszszük, a patát zöld szappannal, meleg vízzel jól lemossuk, bekötjük és jeges vízzel locsolgatjuk.

Szédülés: Az állatot azonnal kifogjuk, úgy helyezük el, hogy fejét és testét megtámaszthassa, azután lecsutakoljuk, kámforszeszszel dörzsölgetjük s hidegvizes borogatást rakunk rá.

Tetszhalál: Mesterséges légzést alkalmazunk, úgy mint a fulladásnál.

Vizelet pangás: A beteget istállóba vezetjük, keresztáját kámforszeszszel locsolgatjuk s pokróczdarabbal erősen dörzsölgetjük.

Vérvizelés: Ismertető jele: útközben hirtelen fellépő remegés és szédülés, izzadás és a hátsórészek gyengesége. A lovat azonnal kifogjuk, a legközelebbi istállóba vezetjük, ha az állat összeesett, kocsin kell odaszállítani, igen kiméletesen puha, száraz alomra fektetjük, keresztáját kámforos szeszszel dörzsölgetjük.

Dr. Kukuljevič József.

Gazdasági tanácsadó.

A száraz és zöld lóhere mint baromfitakarmány. Baromfitenyésztőink annyira hozzászoktak a szemes-takarmányok etetéséhez, hogy bizonyára mosolyogva fogják olvasni e fejezet címét, melyben szálak-takarmányt ajánlok a baromfiudvar részére s azt fogják gondolni, hogy a lóherét nem is eszi meg a baromfi. Pedig kellőleg előkészítve nemcsak hogy szívesen meg eszi és szereti, de részére határozottan a legjobb takarmány is.

Milyen takarmányra van szüksége a baromfinak? Olyanra, a melyben sok a fehérje és sok a mész. E két tápláló anyagra minden baromfinak nagy szüksége van, mert szervezete ebből termeli a húst, a tojást, meg a tojáshejt. Hogy tehát ezekből a legbecsesebb anyagokból sokat termelhessen, sok fehérjére, sok mészre van szüksége s e tekintetben egyedül csak a hízó baromfi képez kivételt, a melynek sok zsírképző anyagra, keményítő, cukor és zsírra van szüksége, mert hízás közben sem hús, sem tojás nem termeltetik, hanem csak zsír.

Különösen a sok tojást produkáló tyúkok részére páratlan takarmány a lóhere, mert valamennyi gazdasági terményünk között legtöbb meszet tartalmaz. Hasonlítsuk csak össze a takarmányok mesztartalmát:

fehér here tartalmaz meszet	33·48 %
vörös „ „ „	27·80 %
bab „ „ „	1·65 %
rozs „ „ „	1·22 %
árpa „ „ „	1·06 %
tengeri „ „ „	0·98 %
búza „ „ „	0·96 %
borsó „ „ „	0·58 %

Míg tehát pld. minden 1000 kg. tengeriben 0·98 kg. mész van, addig ugyanannyi fehér lóherében 33·48 kg.

Azok a tyúkok, a melyek kizárólag szemes takarmánnyal tartatnak s véletlenül sem jutnak egyébként mészhez, vagy nem tojnak annyit, a mennyit elegendő mész esetén képesek volnának tojni, vagy a tojáshejképződés lesz hiányos. Ez utóbbi bajon legtöbb esetben tojáshej etetésével vélnek segíteni, azonban többnyire eredménytelenül, mert a tojáshej csak kis részben oldódik fel a gyomorban, ellenben a lóherében foglalt mész teljesen feloldódik s így lehetővé teszi a bőséges tojáshejképződést, a mely tulajdonságát magas fehérje tartalma oda egészíti ki, hogy a tyúk bő-tojóvá lesz, mert a tojáshejképződéshez szükséges fehérjével és mészszel szervezete bőségesen rendelkezik. A lóheréfélék ugyanis körülbelül 11 % fehérjét tartalmaznak, a magvak ellenben csak 9 %-ot s mert keményítő-, cukor- és zsirtartalma jóval kevesebb, mint a magvaké, nem is zsírosítja el, nem is nehezíti el a tyúkokat, miként a szemén való tartásnál ezt elég gyakran tapasztaljuk s a mely elzsírosodás a tyúkok tojókéességének legnagyobb ellensége. A fehérjén és mészén kívül sok foszfort, kén, magnéziát és nátront is tartalmaz a lóhere, összetétele tehát tojó és fejlődő baromfiak részére a

lehető legkedvezőbb, olyan, a minő kedvező összetételt más takarmánynál nem találunk.

Természetesen tömege nagyobb, mint a szemes takarmányoké, a mi azonban szintén csak előny, mert az emésztést kedvezően befolyásolja; megakadályozza a baromfit abban, hogy túlnagy mennyiségű szemes takarmányt vegyen fel s azt eredményezi, hogy a vele egyidejűleg feletetett szemes takarmány tökéletesebben megemésztetik, jobban kihasználják.

Szálas állapotban a lóhere csakugyan nem alkalmas a baromfiakkal való feletetésre. Azért is mindenekelőtt a lehető legapróbbra kell megszeccskázni. Ezt a műveletet nem szükséges naponta eszközölni, mert száraz szeccskázott állapotban, száraz padláson hónapokig is eláll; ezért egyszerre nagyobb mennyiséget lehet megszeccskázni. A további előkészítés — a mely a főzésből áll — naponta eszközözendő, a midőn a szükségelt mennyiség egy óráig tartó főzésnek vetendő alá, hogy tömege összeessen s kellőleg megpuhuljon. Ekkor keverendő hozzá egyharmadrész térfogatnyi dara vagy korpa, a mely keverék azután álljon befedve másnap reggelig, a midőn feltakarmányozható. E keveréknek rendkívül kellemes, a friss lóherére emlékeztető szaga van s a majorság öregje, fiatalja mohón fogyaszta. A zöld lóhere ugyanígy készítenendő el.

A főzés alkalmával annyi vizet kell a takarmányhoz hozzáadni, hogy másnap reggel is teljesen nedves legyen a keverék. Semmi esetre sem czélszerű a takarmányt félszáraz állapotban feletetni, nemcsak azért, mert ilyen állapotban rendkívül sok elszóródik és kárba vész, hanem főleg azért, mert a majorság nehezen nyeli le s ezért nem is eszi szívesen.

Csibe és kacsafiók ezen takarmánytól rendkívül gyorsan nő s kísérletek bizonyítják, hogy a tojók a legnagyobb tojásmennyiséget szolgáltatják s különösen figyelemreméltó az orpingtonokkal szerzett azon tapasztalat, hogy ezen takarmányozás mellett sokkalta fiatalabb korban kezdenek tojni s megtartják kitünő tojóképeességüket továbbra is s távolról sem csökken az olyan mérvben, mint az a nálunk szokásos szemes takarmány etetésénél tapasztalható, a minek egyedüli oka az, hogy nem nehezedenek, nem zsírosodnak el, holott az elzsírosodás e fajtánál, szemes takarmányon való tartás mellett, rendkívül könnyen beáll. (bl.)

A japán nyúl. A baromfitenyésztők között meg lehetős számmal vannak még, a kik a házinyúltenyésztés iránt is érdeklődnek és a baromfiak mellett fajtanylakat is tenyésztnek. A házinyúltenyésztés iránt tanusított nagy érdeklődésből folyólag ismertetjük a nálunk még meg nem honosított és Európában eddig még alig ismert japán nyulat, a mely gereznájának különös színezete miatt külföldön nagy érdeklődést keltett és sok kedvelőre talált. De nagy azok száma is, a kik a japán nyulat nemcsak szépszínű gereznája kedvéért, hanem kielégítő húshozama végett is tenyésztik. Tiszta fajta japán nyulak, más nagyobb fajták keresztezése nélkül is 6—7 kilóra hizlalhatók, holott általá-

ban véve ez a fajta csak nagy középfajtának tekinthető. A japán nyúl nagy előnye a gyors húsképződés, a mi a jelenlegi magas húsáraknál szintén ezen fajta okszerű tenyésztése mellett szól.

Színe sárga, fekete és piszkosfehér. E három szín rendetlen foltokban mutatkozik egész testén és a legkülönösebb az, hogy ezek a színek a test két oldalán nem egyformán vannak elosztva; sőt a legszebb példányok azok, a melyeken a test és fej egyik oldalának színe tarkaságával a másik oldaltól teljesen elüt. A színek ezen rendetlen tarkasága miatt nem is lehet azt határozottan tarkaságnak, hanem inkább rajznak — színezésnek — mondani, minthogy a színek bizarr tarkasága a test mindkét oldalán inkább rajznak tekinthető. A háromszínű állatok minden állatfajtaban érdekesek, de leginkább mondható ez a nyulaknál.

A japán nyúl alakja leginkább hasonlít a belga óriásra, csak hogy ennél valamivel kisebb és felálló fülei is kisebbek mint a belgáé. Szaporaságuk nagyon kielégítő és az anyáknak fiai iránt tanusított gondossága szintén e nyúl fajta meghonosítása mellett szól. Ma természetesen tiszta fajta, szép színezetű japán nyúl az egész kontinensen még csak kevés található, de a külföldön nyilvánult érdeklődés arra enged következtetni, hogy ezt az új érdekes nyúl fajtát még tökéletesebbé fogják fejleszteni és akkor remélhetőleg a magyar tenyésztők is szívesen foglalkoznak majd tenyésztésével.

Néhány élelmi czikk konzerválása jég nélkül. A nyershús hamarabb romlik melegben, ha például *fekve* helyeztetik el és ha fa, a mire fektethetik; indokolt hát *felfüggesztve* tartani, vagy cserépedénybe elhelyezni.

Jónak bizonyult az is, hogy az ember a friss húst eczetbe áztatott s aztán gyengén kifacsart tiszta kendőbe burkolja. A kendőt napjában 3-szor frissen kell eczetbe áztatni. Eláll a friss hús megszagosodás nélkül egy pár napig akkor is, ha tiszta kendőbe burkoltan valamely edénybe teszik s fűrészpórral meghintik. Eczet- és tejkeverékben is konzerválható a nyershús 1—2 napig.

Baromfiak sült husa jól eltartható cserépedényben frissen olvasztott hájzsírban. A zsír megszilárdulása után az edényt indokolt hólyaggal vagy pergamenpapírral elzárni.

Friss halak kizsigerelés után 48 óráig romlatlanul elállnak, ha konyhasó és czukorporral mindenütt jól bedörzsöltetnek, tiszta kendőbe csavartatnak s lehetőleg kőalapra helyeztetnek s még homokkal is beföldeltetnek.

A tejet frissiben kell felforralni s lehetőleg cserépedénybe helyezni és azt ismételtelen hidegvízzel feltöltött cseberbe indokolt tenni.

Sonkák, kolbászok, hurkák s hasonlók, ha a kémenyben nem volnának hagyhatók, jól elállnak papírba csomagolva a szobai, nyáron nem fűtött kályhák tüzelő ürében.

Rákok élő állapotban egy hordó csalánban tarthatók el. Utána kell azonban naponta nézni, hogy nincs-e

döglött köztük. Azt el kell távolítani. A csalán felületére egy pár nyers tojást ütni s egy kevés tejet önteni tanácsos.
(Mezőgazdák.)

Különfélék.

Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» 1913. évi szeptember hó 7-ikén délelőtt 10 órakor Budapesten, a Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesületének helyiségében (IX., Ráday-utca 5. sz.) rendes évi közgyűlést tart.

Madárvédelem. A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet 1913 május hó 6-án Rómában megnyitott közgyűlésén a magyar állam megbízottjának, Miklós Ödön földművelésügyi miniszteriumi nyug. államtitkárnak két nagy-érdekű jelentése került tárgyalásra. A tárgysorozat második pontja volt a madárvédelemről szóló jelentése, melynek során tüzetesen beszámolt annak a propagandának az eredményeiről, melyet az Intézet a madárvédelem érdekében kifejtett. Ennek a propagandának köszönhető, hogy Ausztriában, Brit-Indiában, Hollandiában, Svédországban és Egyiptomban törvényt hoztak a gazdaságilag hasznos madarak védelmezésére, azok az országok pedig, melyeknek már azelőtt is voltak a madárvédelemre vonatkozó törvényeik, újabb speciális rendeletekkel és díjak, jutalmak kitűzésével igyekeznek azoknak hatályosságát fokozni. Így Magyarország — a hol a madárvédelmi rendszabályok végrehajtását az Ornithológiai Központ végzi páratlan szakértelemmel, — továbbá Poroszország, Bajorország, Belgium, Dánia, Spanyolország, Franciaország, Tunisz, Görögország, Anglia, Ausztrália, Angol-Délafrika, Olaszország, Japán és Svájc. Miklós Ödön részletesen ismertette mindemez országok különböző intézkedéseit, melyek egytől-egyig az Intézet propagandájának eredményei s ezek alapján a következő határozati javaslatot terjesztette a közgyűlés elé:

«1. A közgyűlés megaláddással állapítja meg, hogy az utóbbi két esztendő folyamán több állam elismerte a hasznos madarak védelmét célzó intézkedések szükséges voltát, a mi a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet által ez irányban indított mozgalom eredményességéről tesz tanúságot.

2. Tekintve, hogy a gazdaságilag hasznos madarak védelme terén az 1911. évi közgyűlésen célul kitűzött nemzetközi szolidaritás megteremtése körül még nagyon sok a teendő, a közgyűlés megbizsa az Állandó Bizottságot, hogy az egyes államoknál kifejtett propagandáját tovább is folytassa és a legközelebbi közgyűlésnek e tárgyról jelentést tegyen.»

(A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

A világítás története. Már az egyiptomiakról tudjuk, hogy volt lámpájuk, ellenben Homerosz idejében kizáróan fáklyát használtak, melyet a gyertya elődjének

tekinthetünk. Homerosz hőseinek olajba áztatott forgács vagy szurkos fenyőfa világított. Attika olajfa-ligeteinek, melyek az olimpiai játékok győztesének szolgáltatták az ékességet, meg volt a gyakorlati jelentőségük is, mert az olajbogyó husából, melyet eledelnek is sokféleképp elkészítettek, olajat sajtoltak. Ezt az olajat használták a háziasszonyok a konyhán, ez volt legfontosabb kiviteli cikkük. De csakhamar a világítóanyagok közt találjuk az olajba áztatott lent, fát, káka belét. A viaszot és földi szurkot is fölhasználták világításra. A rómaiak, minthogy ezek az anyagok a rendes hőmérsékleten szilárdak, megtöltöttek velük üres nádszálakat, a kákabelet pedig körülöntötték. Ez volt a mi gyertyánk előde. A mindennapi életben azonban többre becsülték az olajlámpát. A lámpa maga agyagból vagy bronzból, ritkábban üvegből vagy alabastromból készült. A lámpaiparon nagyot lendített az a szokás, hogy a halott mellé lámpát helyeztek, mely azonban gyakorlati célra nem volt alkalmas. A lámpa alakja félgömb volt, lábbal vagy anélkül. Közepén nyílás volt, melyen az olajat beöntötték és a tisztítást végezték; az egyik oldalon fül, a másikon 1—12 lyukacska volt a lámpabél számára. A kanócz eleinte bizonyára természetes állapotban lévő növényi termék volt. Pauzaniász szerint Athénben Minerva aranylámpájában aszbeszt-bél égett. Az athéniek a tűz istenei tiszteletére fáklya-futást rendeztek. A versenyzők égő fáklyát vittek pajzsukon és az volt a győztes, a ki égő fáklyával ért elsőnek a célhoz. A fáklyastáncz maradványát Nagy Konstantin udvarában is megtaláljuk. A régi világban a rabszolgák naponkint lemosták a falakat és a mennyezeteket, mert az akkori világítás nagy füsttel és korommal járt. Az akkori világítás a mi egészségügyi követelményeinket sem elégitené ki, mert az akkori tisztítatlan olaj hatalmas büzt is árasztott. Független lámpát először az első keresztények használtak a katakombákban. Ugyancsak ők hozták használatba a viasz- és faggyugyertyát, az előbbenit a templomokban még ma is használják. A XII. század óta az öntött gyertya jött használatba. Ugyanakkor jött divatba az, hogy a kereskedő égő gyertya mellett árusítson. A szász udvarnál 14,000 gyertyát égettek el egy-egy ünnepségen. A gyertyának ma is használt tökéletesített alakjai a milly-, parafin- és a stearin-gyertya. A lámpa nagyot tökéletesedett, midőn a régi olajok helyett a petroléumot kezdték használni. Argand volt az első (1789), a ki a láng egyenletességét és az anyag rossz elégéséből keletkezett füstöt eltávolította azáltal, hogy a láng fölé ma lámpaüvegnek nevezett kéményt helyezett. Ugyancsak örült az, a ki az egyszerű laposégő helyett körégőt hozott használatba. Egészen más lapra tartozik a gáz- és villámvilágítás, mely az újkor gyermeke.

Puskacsövek feketére fényezése. A puskacsöveket a nagyiparban úgy fényezik feketére, hogy túlhevített vízgőz hatásának teszik ki azokat. Ekkor a vas felületén olyan vékony kéreg keletkezik, a mely vasoxididulból áll. E hártya igen jól tapad és kitűnően megvédi a csövet a rozsdásodástól.

Kicsinyben, avagy házilag ezt az eljárást nem használhatjuk. Ilyenkor a következőképen kell eljárunk a fentemlített cél elérésére. Készítünk oly keveréket, a melynek részei:

- 2.5 grm. szublimát,
- 10 grm. rézgálicz,
- 45 grm. vasklorid,
- 20 grm. választóvíz (salétromsav),
- 10 grm. 40 százalékos alkohol és
- 1000 grm. desztillált víz.

A puskacsövet mindenekelőtt zsirtalanítjuk. Azután jól megnedvesítjük ezzel a keverékkel s ezt száradásig rajta hagyjuk. Másnap drótkéfével végigkeféljük a csövet. Ezután a nedvesítést és kefélést még ötször megismételjük. A csövet jól lemossuk vízzel, olajjal bedörzsöljük. Ily módon a puskacső pompás fekete szint vesz fel.

Az állatok időjósító ösztöne. Egy külföldi természettudós érdekes megfigyeléseket tett az állatok időjósító ösztönéről. A tudós sok éven át Dél-Afrikában tartózkodott és az őserdőkben tanulmányozta az állatok életét. Megfigyelés nyomán észrevette, hogy a nagy madarak csoportosulása mindig zivatart jelentett. Egy alkalommal szintén ilyen madárcsoportosulást látott, a nélkül, hogy az égen a legkisebb felhő is mutatkozott volna. Már-már kételkedni kezdett a madarak helyes ösztönében, a mikor hirtelen egy tenyérnyi felhőből olyan zivatar fejlődött, a mely még tropikus vidéken is szokatlan. Az apró csúszó-mászó állatok futva menekültek az ár elől. Erre vártak a nagy madarak: utána vetették magukat a menekülők után s bőségesen lakmároztak a zsákmányból.

Az állatok időjósító ösztönét a természettudósok úgy magyarázzák, hogy az állat megérzi a légköri villamos feszültséget. A Mont-Pelé kitörése előtt (Martinik szigeten) a madarak abbahagyták az éneklést. A kutyák éjjel-nappal vonítottak és a szarvasmarha félelmetesen bőditett. A csúszó-mászó állatok elhagyták üregeiket és menekülni iparkodtak valami láthatatlan veszedelem elől. Csak az emberek maradtak nyugodtan, csak ők nem érezték, hogy veszedelem forrong a látszólagosan nyugodt természetben.

Olaszországban a nép azt tartja, hogy az állatok megérzik a közeli földrengés veszedelmét. Warner tanár azt mondja, hogy Karakasban a lakosság azért tart kutyát meg macskát, mert azt hiszi, hogy viselkedésével figyelmezteti a közeli földrengésre. A kalábriai földrengésnél a szamarak ordítása és a kutyák vonítása figyelmeztette az embereket, hogy háborog a föld belseje. Japánországban a fácán kihálása, meg a béka elcsöndesedése veszedelmet jelent. Közvetlenül a csilei földrengés előtt, 1822-ben és 1825-ben, ezer meg ezer sirály menekült a tengerről a szárazföldre. Lehetséges, hogy az állat finom érzése megérzi a földből kiömlő gázokat, vagy az első földlökéseket, a melyeket az ember még nem vesz észre és ez riaszthatja meg őket annyira. Brehm szerint a gotthardi Alpések magaslatán,

órákkal előbb megérzik a kutyák a bekövetkezendő zivatart s nyugtalanul futnak ide-oda. A róka is ugatni szokott a zivatar kitörése előtt. Lumé azt állítja, hogy a kutyának igen finom szimatja van az időjárás változásai iránt, s zivatar előtt igen kellemetlen a teste kipárolgásának a szaga. Paraguay-ban az emberek reumatikus fájdalmakban szenvednek időváltozás előtt. Szerintük a jaguár is érezheti a reuma kinjait, mert időváltozás előtt egész éjjelen át ordít az erdőben.

Egy természettudományi folyóiratban a következő megfigyelést közli egy tanár: Egy vadász-társaságot az erdőben ért utól a zivatar. A vadászok egy hatalmas hársfa alá menekültek a zuhogó zápor elől. A kutyák azonban vonakodtak a fa alá menni és olyan lármát csaptak, hogy végre is az egyik vadász figyelmes lett s rábeszélte társait, hogy hagyják el helyüket. Alig tettek néhány lépést a fától, hatalmas villámsugár hasította ketté a fa törzsét: a kutyák megmentették az egész társaságot helyes ösztönükkel. Hasonló eset történt egy lóval, a mely gazdája unszolása ellenére sem akart egy ház előtt elmenni. A míg a gazda minden erejével azon fáradozott, hogy a makacs állatot kimosdítsa helyéből, iszonyú robajjal összedől az előttük lévő ház. Ha a lova meg nem áll, eltemette volna őket a törmelék. Ebben az esetben is valami finom sistergést, recsegést és ropogást hallhatott a ló, a mi megállásra készítette.

Hivatalos közlemények.

75,400.
I. A. 3. szám.

Hirdetmény az 1913. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében.

Az erdőőri és vadőri szakvizsgák folyó évi október hó 20-án és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsen és Szombathelyen, délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhívtnak mindazok, a kik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, hogy az erre vonatkozó engedély iránt a szükséges kellekek birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember hó 30-áig ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, a melynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

Budapest, 1913. évi július hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi erdőknél a kopárjavítási munkálatok érdekében rendszerezített altiszti személyzet létszámába Briza Bohumilt ideiglenes minőségű m. kir. erdőőrre kinevezte a verseczi m. kir. járási erdőgondnoksághoz, Teregovára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Papp Jenő m. kir. segéderdőtörnököt Liptóújvárról, Grillusz Artur m. kir. erdőtörnökgyakornokot pedig Kolozsvárról Zsarnóczára az ottani m. kir. erdőhivatalhoz.

*

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében alkalmazott Roskó Lajos m. kir. erdőőr és Palecek József erdőlegény állásáról lemondtak.

*

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke Pintyili László I. oszt. m. kir. erdőlegényt m. kir. erdőőrré, Jedinák Gyula II. oszt. m. kir. segéderdőőr I. oszt. m. kir. segéderdőőrré, továbbá Orosz Imre és Klucs Ferenc szakvizsgázott napibéres kiegészítőket II. oszt. m. kir. segéderdőőrré kinevezte.

*

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal főnöke Pisch József, Sátán Imre és Mazur Dániel m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrré; Sztollár János m. kir. erdőlegényt és Toma János m. kir. segéderdőőrt m. kir. erdőőrré; Ambrózy László és Lampérth Bálint II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. erdőlegényé; Sztancsek István II. oszt. m. kir. segéderdőőr I. oszt. m. kir. segéderdőőrré léptette elő, továbbá Hugyecz Vilmos közalapítványi erdőlegényt, Gazdag Sándor és Pomothy Ernő végzett erdőőri szakiskolai növendéket m. kir. erdőlegényekké és Branseny Károlyt II. oszt. m. kir. segéderdőőrré kinevezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1913. évi július hónapban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Fehér József 6—, Heydrich Károly Ehd. 3-80, Liptóújvári főerdőhiv. hd. 28-95, Ruszton urad. hd. 4-75, Vida Péter 2-20, Urikányi közsébnánya hd. 9-15, Winter Gusztáv 11-95, Földmiv. min. hd. 72-40, Mezey Károly hd. 8-35, Palecek Rezső 6—, Dicsőszentmártoni adóhiv. hd. 18-43, Kolozsvári erdőig. hd. 23-25, Pichler József hd. 10-35, Dávid Iván (iróidj) 14—, Holczmann Lajos hd. 40-15, Szék község hd. 24-15, Gajárszky Pál 2-20, Buócz Gyula hd. 1—, Nagy József hd. 11-75, S.-a.-új helyi adóhiv. hd. 23-05, Békefy Miklós hd. 8-55, Kolozsvári adóhivatal hd. 26-15, Kassai adóhivatal 14-84, Beregszászi adóhivatal 14-65, Tótsóvári erdőhivatal hd. 22-75, hd. 70-71, Orsovai erdőhivatal hd. 23-65, Konopaszek Károly hd. 2-40, Keszthelyi Gábor hd. —30.

1 koronát fizettek: Kucsera József, Jeszenszky Mátyás, Victorin Mihály, Bráz Mihály, Trsztyánszky László, Zvonarits Tamás, Alsólendvai járási erdőőr, Király Mátyás, Danchel Ferenc, Bambasz Béláné, Stricz Ignác, Udvardy Antal.

2 koronát fizettek: Klingovszky János, Orbán Imre, Ruijz Béla, F. Szabó Mihály, Bóna András, Juhász János, Kiss Béla, Tamási József, Bakony József, Buzi József, Gábris József, Körössy János, Ladányi Frigyes, Salamon András, Schreiber Lajos, Takács Kálmán, Varga Antal, Vincze János, Winter Gusztáv, Buvári Ferenc, Garai Vendel, Ince Antal, Konopaszek Henrik, Cservenyák György, Elekes János, Gubriánszky János, Nyes János, Plauder Lajos, Pohl József, Szajcz János, Vadkerty Menyhért, Kaszás János, Miklay Pál, Rutska Tivadar, Cziráky Gábor, Gígler Ferenc, Kicsiny Tivadar, Kulics Győző, Lankovits Albert, Mezey Károly, Stocz Dezső, Pop László, Vig András, Bencze Vincze, Ince János, Kuthják János, Stier János, Vaszil László, Czigú Miksa, Kocze János, Szőke Ignác, Vargha Ernő, Takács János, Duchon Lajos, Zachorecz Lajos, Stummer Gyula, Greisinger Márton, Szőke Gyula, Nagy Ferenc, Stach Sándor, Bedő János, Boldizsár István, Hersmanek Sándor, Molnár Sándor, Haracsi József, Vraviezián Elek, Juhász István, Petrucha György, Szomora József.

3 koronát fizettek: Magyar György, Gázsy Willibald, Ambrus Mózes, Szamkó Lajos.

4 koronát fizettek: Farkas István, Hermann János, Rötth

László, Vancsura Antal, Farkas Izsák, Gáspár József, Mecséri Pál, Steuka Lajos, Valter István, Dobrovits Dániel, Vánca Simon, Trifunár Miklós.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközei a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

S. J. Ön mint járási erdőőr mindazokon a területeken, a melyek az őrizetére vannak bízva, vadászati jegy nélkül vadászhat, feltéve természetesen, hogy a vadászat bérlői önnek a vadászatot megengedik. Az, hogy az őrizetére bízott területek egy tagban fekszenek-e, vagy esetleg 100 község határában szét-szórva, — teljesen mindegy. A fegyveradó-mentességre nézve részletes felvilágosítást talál lapunk 1912. évi 4. számában.

N. S. Hatóságilag felkesztett erdőőrök csakis az őrzésükre bízott területen gyakorolhatják a vadászatot vadászati jegy nélkül. Ha tehát ön olyan idegen területen akar vadászni, a mely nincs az ön őrizetére bízva, úgy vadászati jegyet kell váltania.

B. I. Címeiket nem szívesen közlünk s azért forduljon kérelmével a segesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz.

Sz. P. Családi pótléokra a vonatkozó törvény 5. §-a szerint nem tarthat igényt. Nyugdíjra nézetünk szerint önnek mint állandó munkásnak teljesen munkaképtelensége esetében igénye van.

Á. B. A levelezőlapon említett tejelapadás természetes dolog, sőt ha a tej nem apadna el magától, azt mesterségesen kellene apasztani, feltéve, hogy a tehén hasas. Ha azonban nem hasas, akkor a bő tejelést csak igen jó takarmányozással, zsirodus füvek etetésével és korpás ivócsok adagolása által lehet elérni. Ajánlatos a tögy mosása langyos vízzel és gyengéd masszálása. A tögyet mindig egészen ki kell fejni és csak nyomogatással szabad fejni, huzogatni nem szabad. Különben a tehének fajtája sem közömbös, mert vannak olyan tejelő fajták és egyedek, a melyek csak 5-6 héttel a leborjzás előtt apasztanak el, míg mások pl. a gulyabeli magyar marha csak egy pár hónapig tejel.

Kukuljević József.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőkezelésben, vadászatban, vadak gondozásában, duvadak irtásában teljesen jártas 26 éves, nőtlen, intelligens, szakvizsgázott erdőőr, bármikor belépésre állást keres. Címe a szerkesztőségben. (50.)

Erdőőri szakiskolát végzett, kitűnően szakvizsgázott, 32 éves, nős, rom. kath. erdőőr, a ki az erdőszeti és a vadászati teendőiben teljes jártassággal bír, a ki négy év óta egy nagyobb uradalomban a védkerületében lévő homoki szöllő kezelésén kívül egy méhészetet is kezel, — 1914 január 1-ére állást keres. Címe meg tudható a szerkesztőségben. (51.)

27 éves, nőtlen, szakiskolát végzett, szakvizsgázott, a fővadtenyésztésben és vadászatban kitűnően jártas, több évi gyakorlattal bíró erdőőr állást keres. Címe a szerkesztőségben. (52.)

Szakiskolát végzett, 38 éves, kiszolgált katona, ép testalkatú, nőtlen, a ki magyarul, németül és tótul tud, segéderdőőri állást keres magánbirtokon. (53.)

HIRDETÉSEK

A tükrös-majori gazdaságban az erdőőri állás üresedésben van. **Csakis szakvizsgázott** kiscsaládú, munkabíró, szerényigényű, hosszabb gyakorlattal bíró oly egyének, kik a nagy vad gondozásában és vadászatban is jártassággal bírnak és az állást azonnal, vagy legkésőbb f. év október 1 ig elfoglalhatják küldjék bizonyítványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek a tükrös-majori gazdasági intézőséghez, Tükrös-major u. p. Bicske, Fehér megye. (2.)

Pályázati hirdetmény. 2967/1913. sz. Az apatini m. kir. erdőhivatal a kerületében üresedésben levő kettő főerdőőri állásra, előléptetés esetén kettő erdőőri, kettő első, illetve kettő másodosztályú erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázatot nyit.

Felhivatnak az ezen állásra pályázók, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, a m. kir. kincstári erdőszeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdőszeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint az életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1913. évi szeptember 15-éig az apatini m. kir. erdőhivatalnál nyújtsák be.

Apatinban, 1913 július hó 31.-én.

(3.)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. A németlipcsei erdei közbirtokoságnál 600 kor. törzsfizetés, természetbeni lakás és egyéb illetmények élvezetével egybekötött erdőőri állásra pályázatot hirdetnek.

A pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban megkívánt szakképzettségüket az erre vonatkozó bizonyítvánnyal, továbbá erős testalkatukat, jó halló- és látóképességüket vármegyei esetleg járási orvos által kiállított bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, magyar és tót nyelvismereteiket szintén megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

Az így felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények alulírottánál f. évi augusztus hó 20-ig nyújthatók be.

Németlipcse, (Liptó m.), 1913. évi július hó 5-én.

(1. II. 2.)

Csányi Dániel közb. elnök.

Faeladási hirdetmény. 325/1913. sz. A zsilmaczesdparozsényi nemesi közbirtokosság a Kimpulujnyág község határában fekvő erdejének a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszter Úr 1911. évi 33725. számú magas rendeletével jóváhagyott rendszeres üzemterve szerint az «A» üzemosztály első félforduló szaki területéről a 4730/1912. K. E. B. véghatározat alapján egyszerre kihasználható és mintegy 110 k. hold területen törzsenkénti felvétel alapján kéreg nélkül s a termelési és szállítási adók levonásával:

23380 köbm.-re becsült lúczfenyőhaszonfa állományt folyó 1913 év augusztus hó 21-én délelőtt 10 órakor Zsilmaczesdparozsény községben a felekezeti iskola helyiségében tartandó szó- és írásbeli árverésen el fogja adni.

Kikiáltási ár 135,000 kor. Bánatpénz 13,500 kor.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a közbirtokosság előjáróságánál, a petrozsényi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Zsilmaczesdparozsény, 1913. évi július hó 9-én.

(2. II. 2.)

A közbirtokosság Előjárósága.

Pályázati hirdetmény. 2330/1913. sz. A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében üresedés folytán nyolcz (8) főerdőőri és egy (1) erdőőri, illetve előléptetés esetén kilencz erdőőri vagy 6—6 I. és II. osztályú erdőlegényi, illetve 7—7 I. és II. osztályú segéderdőőri állásra az állományszerű illetményekkel pályázatot nyitnak.

A főerdőőri állás javadalmazása: évi 800 kor. fizetés, 200 kor. személyi pótlék; az erdőőri állás javadalmazása: évi 600 kor. fizetés és 100 kor. személyi pótlék.

Az I. osztályú erdőlegényi vagy segéderdőőri állás javadalmazása: évi 700 kor., a II.-od osztályú erdőlegényi vagy segéderdőőri állás javadalmazása pedig évi 600 kor. szegődménydíj.

Mindezen állásokkal a készpénzjavadalmazáson kívül természetbeni lakás, vagy annak hiányában a törvényszerű lakbér, valamint az állással rendszeresített mellékilletmények is járnak.

Az ezen állásokért pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdőszeti szolgálatba ujonnan belépők ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdőszeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, végül pedig eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján 1913. évi szeptember hó 1-éig alólírott m. kir. főerdőhivatalnál nyújtsák be.

Az erdőlegényi és segéderdőőri állásokért pályázók nőtlen állapotukat is igazolni tartoznak.

Lippa, 1913. évi július hó 27-én.

(4.)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázat. Néhaj gr. Pálffy János bajmóczi erdőhivatala kerületében betöltendő egy pagony és fűrészelő főerdőőri állás.

Javadalmazás: 1200 kor. fizetés, lakás, kert, tűzifa és megszabott állattartás.

Pályázhatnak erdőőri szakiskolát végzett, magyarul, tótul és lehetőleg németül is tudó, jobb képzettséggel bíró egyének.

Pályázatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem adatnak. Erdőhivatal Bajmóczi címre küldendők. (6.)

Pályázat. 572/1913. sz. Az újmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokságnak kezelése alatt álló fehértemplomi vagyonszármazási erdőknél Szikesfalú és Szörénybuzás székhelyvel újonnan szervezett (2) kettő (II. oszt. altiszti) erdőőri állásra pályázat nyitattik.

Az állományszerű illetmények a következők: 700 kor. évi bér, 160 kor. évi lakpénz, 60 kor. évi ruhaátalány, 4 kor. évi irodaátalány és 15 ürm³ bükkhasáb illetmény tűzifa. Az állás nyugdíjképes.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában előírt szakképzettséget, ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és Krassó-Szörény vármegye tek. közig. erd. bizottságához címzett sajátkezüleg írt kérvényeiket 1913. éve szeptember hó 10-ig alulírt m. kir. jár. erdőgondnokságnál nyújtsák be.

Fehértemplom, 1913. évi augusztus hó 3-án.

(5.) **Újmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokság.**

Eladó egy him és egy szuka, fekete és fehér szőrű, kitűnő származású, hét hetes pointer vizsla kölyök, (a 15 kor.) darabonként, vevők forduljanak Bakony József társ. vadászhoz Rimatamásfalva, u. p. Rimaszombat. (8.)

Pályázati hirdetmény. Zemplén vármegyében a varannói m. kir. járási erdőgondnokság kerületében Homonnaolyka székhelyvel megüresedett járási erdőőri állásra 400 (négy száz) kor. évi törzsfizetéssel, 200 (kettő száz) kor. lakás, fa és ruha, 250 (kettő százötven) kor. utazási és 4 (négy) kor. irodaátalánnyal ezennel pályázatot hirdetnek.

Az évi törzsfizetés 5—5 évi kifogástalan szolgálat után kétszer 100 koronával, továbbá 10 évi szolgálat után lakás, fa és ruha 50 kor. és utazási átalány 50 koronával emelkedik.

A javadalmazás havi előleges részletekben fizettetik. Pályázhat azon magyar állampolgár, a ki: a) feddhetetlen életű, b) 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb, c) az erdőőri szakvizsgát letette, d) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, látó- és hallóképességgel bír, e) szolgálati bizonyítvány is csatolandó.

A hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelvet bírja és azt hiteles okmányokkal igazolja.

Zemplén vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához intézett hiteles okmányokkal felszerelt egy koronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg írt kérvények 1913. évi augusztus hó 31-ig a sátoraljaujhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyújtandók, mert a később érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Sátoraljaujhely, 1913. évi július hó.

9.) **Nagy Barna** közig. erd. bizotts. elnök.

Pályázati hirdetmény. 2149/1913. sz. Alsófehér vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága a lemondás folytán megüresedett nagyenyedi lakhelylyel rendszerezett nagyenyedi járási erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: Kezdőfizetés 600 kor., mely 5 évenként 100 koronával emelkedik, 1000 koronáig. Utazási átalány 200 kor. Lakbér 120 kor. Tűzifaátalány 60 kor. Irodai átalány 10 kor. Az általa felfedezett és felhajtott kártérítésekből 10% rész és hajtópénz. Erdőkihágási tárgyaláson való megjelenésért 2 kor. ételmezei díj és kilométerenként 20 fill. fuvardíj.

A pályázóktól az 1879. XXXI. t. cz. 37. §-ában foglaltak és a szakvizsga letételén kívül az oláh nyelvnek szóbeli tudása is megkívántatik. Szakvizsgával nem bírók pályázata csak abban az esetben vétetik figyelembe, ha szakvizsgás pályázó nem jelentkezik elegendő számban, kiknek megválasztásuk esetére a szakvizsga tételéig törzsfizetésük 90%-a fizetettik ki.

A kellőleg felszerelt pályázati kérések 1913. szept. 15-ig Alsófehér vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához nyújthatók be. Megválasztott állását a megválasztásról vett értesítés keltétől számított egy hónapon belül köteles elfoglalni.

Nagyenyeden, 1913. augusztus hó 6-án.

(10.) **Bánffy Kázmér** alispán, elnök.

Tölgyfaeladási hirdetmény. 76,700/I. B—3. sz. A vinkovcei kir. főerdőhivatalnál az 1913. évi szept. hó 22-én délelőtt 9 órakor írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni az alább részletezett vágások, tölgy, kőris, szil és egyéb faanyagának tővön való eladása iránt.

Folyó szám	Erdőgondnokság neve	Védkerület neve	A vágás területének k. hold	Törzsek száma				Becsérték Korona
				tölgy	kőris	szil	egyéb	
1	Jasenovac	Čadjavski bok	50-90	2334	352	1185	586	399.314
2	Jasenovac	Dvojani	40-65	586	—	185	381	186.698
3	Lipovljani	Savičkigjol	48-73	585	234	193	26	139.129
4	Raić	Suše	60-00	856	10,306	—	—	281.661
5	Jamina	Puk I.	45-47	1307	4	170	47	245.282
6	Jamina	Puk II.	45-48	1261	2	78	27	223.986
Összesen			291-23	6929	10,907	1811	1067	1,476.070

Az ajánlatok a megajánlott vételár öt százalékának (5%) megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál tekinthetők meg s kívánatra a nevezett főerdőhivatal által meg is küldetnek.

Budapest, 1913. augusztus hóban.

(11.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!